

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік 10 зр. (20 кор.)
 на пів року 5 зр. (10 кор.)
 на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
 на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 16 франків
 Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Руславних псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
 Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
 Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

1700—1900.

(+) Нині святкує Галицька Русь дві стільці унії з Св. Апостольским Престолом, а головний обхід відбуває ся в соборнім храмі св. Юра у Львові в празник Покрови Пр. Богородиці, Матери Руского краю, як Єї величає всім нашим народом співача пісня. Ся торжественна хвиля надобить ся до дого, щоби тямкою сягнути в сю давню бувальщину і пригадати сучасній сусільності подію, що твориць нову добу в церковно-народнім розвитку Галицької Русі.

Після памятноі злуки Рускої Церкви з Св. Апостольским Престолом в Берестю минуло ще більш як століть, поки і львівско-галицько-камінецька дієцезія вернула на лоно католицької церкви, а довів до сего єпископ Йосиф Шумляньський. Після смерті Атаназія Желиборського, що якийсь час іменував ся митрополитом, почав ся спір що-до обсадження Галицького єпископського престолу, утворили ся два стороництва, з котрих одно злучене з львівским Ставропігійским братством вибрало в Судовій Вишні (1667) шляхтича Евстахія Свистельницького, а друге стороництво, пособлюване вельможами і коронним гетьманом (пізнійшим королем) Іваном Собіским вибрало в Галичині львівским єпископом Йосифа Шумляньського. Спир тривав дальше, бо кожний з вибраних владик намагав удержати ся, а був сей спір тим більше замотаний, позаяк з ним злучила ся справа обсадження осироченоі митрополії, на яку мали вигляди перемиский єпископ Антоній Винницький і Іван Тукальський. Дперва по смерті Свистельницького засів Йосиф Шумляньський (1676—1708) самовладно на львівским престолі. Шумляньський виріс на дворі короля Собіского, був єго безнастанним товаришом, визначив ся підчас відсїчи Відня, де єго ранено, а позаяк Собіський пособляв утвердження і розповсюдження унії, отже неперечно впливав в тім дусі і на Шумляньського, а можна се було лекше осягнути при загальнім занепаді православних церкви. Уже в рік після самовладного вступлення на владичий престіл вислав єпископ Шумляньський письмо до папи Інокентія XI. (з Варшави 7. марта 1699 р.), яким повідомляє, що зложив католицке ісповіданє перед митрополитом Жоховским, але поки-що не оповіщує сего, щоби ще до сего приєднати деякі монастирі. Папа, діставши звістку про се також від митрополита, поблагословив сей поворот Шумляньського у висланім до него breve, але візвав єго також до прилюдної ісповіди. Сего не вчинив Шумляньський зараз, хоч і нунцій наклонював єго в слідуючій році до прилюдної ісповіди і в люблинским кольовквіюм, яке король Собіський скликав для навернення православних до унії, виступав Шумляньський разом з православними. В 1681 р. заявив Шумляньський підчас сойму в Варшаві перемискому єпископови Винницькому своє приступленє до унії під такими умовами: руский обряд має бути на рівні поставлений з латинским; церковні

достоїнства мають бути надавані лише родовитим Русинам; ігуменів має презентувати єпископ дієцезальний; клер підлягає юрисдикції єпископа; рускі єпископи мають бути поставлені на рівні з латинскими; в соїмі буде мати руский клер заступництво; клер вибирає митрополита і предкладає королеви.

Наслідком того ухвалив також соїм (1681) смилити самовільний перехід з руского на латинський обряд та й щоби латинські владики не мішали ся в справі руских єпископів, особливо щоби не пособляли виключенним рускими єпископами. Однак намірена унія ще не довершила ся, а Шумляньський, не тямлячи на свою ісповідь з 1677 р., заходив ся коло московского патриарха Йоакима (1689) о поверненє Галицької митрополії. По смерті Собіского мав Шумляньський запевнювати (1696 р.) православного митрополита Ясиньского, що зриває унію, до чого спонукували єго нібито політичні обставини. Однак вже в 1700 р. вислав зі Львова (без точного означення часу) письмо до Папи Климента XI, в котрім заявляє приступленє цілоі дієцезії до унії з Св. Престолом. Лише Ставропігія остала при православію до 1708 р. а Скит Манявський аж до знесеня цїсарем Йосифом в 1785 р.

Після Шумляньського*) слїдувало трох єпископів з родини Шептицьких: Варлаам (1710—1715), Атаназій (1715—1746) і Лев (1749—1779).

Скорше від львівської єпархії навернула ся до унії перемиска. Єпископ перемиский Інокентій Винницький (1680—1700) заявив приступленє до католицької Церкви на соїмі у Варшаві 1681 р., а в десять літ опісля приступила ціла єго дієцезія.

Памятну подію повороту Галицької Русі на лоно католицької Церкви обходять нині вірні львівської архидієцезії в хвилі осирочення митрополитичого престолу, в день світлого празника Покрови Пр. Діви в Сьвятоюрским соборнім храмі, а в тій хвилі сіяє надія, що небавом вже стане на чолі Руско католицької Церкви муж, що скріпить і обезпечить її підвалини, які старають ся підорвати з одного боку ті, що бажали би втрутити Русь в темряву схизми, а другі, що бажують з серця нашого народу вирвати всяку віру. Серед темряви тої, яка нині залагає Галицьку Русь, сходить сонце надії, що своїм світлом розжене темряву і теплотою оґріє і покріпить серця руского народу для правдивоі віри і доведе їх до вічної щасливости.

*) Шумляньський намагав ся також культурно двигнути руске духовенство і в 1680 р. розіслав духовенству написану і видану ним в Уневі книжку: «Зерцало до прездрїнія и лавтвїшого розумінія вѣри святой», а 1687 видану ним у власній друкарні у Львові «Метрику або реєстръ для дорядку церкви святой», причім в окржнім посланію взивав священників до ревного сповнюваня пастирских обовязків, тверезого життя і пошени відповідного стану одягу. Ся книжка є вельми цікавою для історії тогочасної культури на Русі.

Сьмішно — кслиб не сумно!

Непристойно оно трохи чванити ся тим «що ми давно казали, заповіли, передвиділи і як-раз оно виходить на наше!» Але аж сьмішно стає, як уся консолідаційна політика Романчука пішла тою стежкою, перед якою наша часопись так остерігала народоців. Сьмішно — кслиб не сумно!

Зі Стрия доносить «Дѣло», що там відбули ся збори делеґатів зі стрийского, дроґобичского і жидачівського повітів. Зрезигнував був др. Олесницький з кандидатури, але зрезигнував був і Давидяк. Др. Олесницький не дофнув своєї резигнації і лише завдяки тому не повторить ся в сім окрузі та сама комедія, що при доповнюючих виборах до сойму. Бо певним є, що в разі, колиб др. Олесницький був таки кандидував до державної ради, роззухвалени москвофіли були би зірвали солідарність і на свою руку форсували власну кандидатуру. Але для них пішло дїло ще гладше. Тепер о. Давидяк приймив, як се мож було предвидіти, кандидатуру і всі зібрані поставили єго однодушно кандидатом на виборчий округ Стрий-Дроґобич-Жидачів з IV. курії. На V. курию округу Стрий-Жидачів-Долина-Калуш-Турка поставлено кандидатом д-ра Андрія Коса, адвоката з Калуша — пише дописуватель «Дѣла».

З огляду на то, що всі народоці тут однодушно згодились на кандидатуру о. Давидяка, заявили ся всі присутні члени твердої партії за тим, щоби їх стороники в Калуші-Долині-Бибриці поперли так само однодушно кандидатуру проф. Романчука, котрого вибір признали з кожного погляду вельми пожаданим, і прирекли в тім напрямі здїлати потрібні кроки в заряді своєї партії. В виду сих ухвал зібраний опісля видія «Підгірської Ради» затвердив на IV. курию кандидатуру о. Давидяка, а на V. курию д-ра Андрія Коса.

Ціла комедія збула ся як найкраще. В Стрийщині знов гармонія, але на нугу кацапської балабайки. А як догідно буде танцювати народоцям під сей такт, виходить хотьби з науки редакції «Дѣла», яку оно заміщає на адресу стрийських політиків:

«Сезя акція — каже ред. Дѣла — поведена без порозуміня з Народним Комітетом, є незрозуміла і видає ся політично наївною. Поминувши вже принципиальну сторону справи, на щирість заяви «твердої партії» в Стрию за проф. Романчуком чей не вказує обставина, що «Галичанови» навіть не донесли о ній, і він, пишучи про поставленє кандидатури о. Давидяка, зовсім нічо о ній не згадав. Після попередного донесеня «Галичанина» — «тверда партія» в Болехівщині загрозила навіть, що усуне ся від виборів, колиб поставлено кандидатуру проф. Романчука».

Москвофіли ведуть ту саму тактику і в Коломиїщині. Причіпляють ся веначє до зрезигнованого з кандидатури др. Окуневского, немов то не приймаючи «к свіднію єго отказа» і підготовляють «соединеними силами» виборчу акцію для маститого др. Дудикевича. І там повторить ся стрийска комедія. Поживемо — побачимо!

Реформа народного театру.

На недавніх зборах широкого комітету в справі реформи театру, висказав п. Франко гадку, що наш театр не сповняє свого народно-післяництва. Народний театр повинен їздити по селах і грати для мужиків, а коли ми такого театру не маємо, то і не варто заходити ся коло теперішнього, який по містах грає для Поляків та Жидів. Гіркі се слова, що сказав їх наш перший письменник, який і в драматичній літературі звив собі вінець заслуги. Але думаємо, що єго поетична душа, боліючи над низьким розвитком нашої сцени, попала тільки в хвиливу скрайність, як свого часу зі звісним «песім обовязком» супроти Руси. А всеж таки віднесемо ся серйозно до єго висказу і розберемо рацию тих слів.

Очевидно п. Франкови не ходило о штуку, яко таку, о артистичний розвій театру, але о єго суспільно-культурне значінє для широких мас. Хоть і штука не існує сама для себе, то всеж таки і для неї, яко такої, треба присвятити частину заходу, трудів і кошту. Коли мені різьбяр виріже артистично палицю, то я не возьму єї на ґстик до плуга, а обережно заховую «від неділі», на параді. А коли потребую «ґстика», то не дам навіть кінчити різьбярєви, тільки ледви він обструже патик, я скажу: досить, буде з мене, давай сюда, най їду орати!

Всяка штука є люксом, як от і різьблена палиця, а всеж театр є найдорозшим люксом. На театр можуть здобути ся лиш богаті і просвічені суспільности і они платять поважну данину за ті вражінє, яких шукають на сцені. В прирівнаню з театрами ивщих народів, наша сцена є дуже убогою і примітивною, а прецінь она поглотляє рік-річно більше гроша, ніж кожде инше наукове, літературне чи просвітне товариство, а може і стілько, як всі товариства нараз. Наш театр обертає на свої власні потреби коло 24 тисяч річно; є се багато, а zarazом безгранично мало!

А прецінь наш той дешевий театр не може стати народним театром у Франковім зміслі. Бо сеж і взагалі неможливо. Вистави театру по селах є таким самим фантастичним проєктом, як звісні «гуртові кухні підчас жнив». Аби підчас жнив люди мали теплу страву, проєктовано заложити спільну кухню в селі, і з неї розносити всім полуденок. Не стала би шкіра за виправу! А так само і з виставами по селах. Їх можна би давати хіба в неділю — а що робити через тиждень з численною дружиною? Та і який би могла дати прихід така вистава на селі? Не більше 40 до 60 корон. Припустім, що мужики дали би безплатно підводи під річи і відступили би льокаль, то всеж побудованє сцени коштує 30—40 корон. А деж ще зужите декораций через прибаванє на один раз, де світло і инші доконечні кошти представлєня? Ну, а вже про платню для артистів нема що і говорити!

До того всего в театрі є люди, які сьміють, як казав п. Франко свого часу, ще і жєнити ся при твоїх злиднях та що гірше, ще і мати дітє! Як-жеж можна жадати від них, аби они вже зовсім зійшли на таких циганів-волокитів, щоби товкли ся по селах по одному дньови? Тоді хіба купи візок, накрій шастром та так тягни від села до села, як справжні цигани. Та сільські баби плакали би самі над їх долею, замість сьміяти ся з тої «кумедії». Таке жаданє супроти театру є просто нелюдське, некультурне і неможливе. На селах може сповняти сю місію, яку вказав др. Франко, далеко лекше і з більшим успіхом аматорска сцена. Не маючи платних акторів, она зможе обігнути свої дрібні видатки з невеличкого приходу з вистави, згортає довкола себе гурток жвавйших людей, які займають ся виставленєм штуки, а для своїх невибагливих видців є достаточним артистичним пиром.

Свою народну місію наш театр сповняє вже тим достаточнє, що їздить навіть по найменьших місточках, як от Устрики, Хирів, Городок, Мости великі, Рава, Жидачів, Будзанів і багато других. Грає ся нераз в жидівських сїнях, або господарській стодолі. Коли лиш є місце, дає ся мужикам знижку білетів по 15 кр.

і 10 кр. від особи. Підчас послідного побуту в Тернополи давано пополуднєвє представлєня, де перворяднє місце коштувало 30 кр. а стоячий партер 5 кр. Чиж можна від театру вимагати ще більше старань і заходів задля своєї популярности? Се може хіба сказати той, що не бачив нашого театру на провінції.

А навіть чи і по більших містах наш театр не сповняє своєї місії? Він розбуджає патріотизм нашої шкільної молодіжи, пригортає відсахнувших ся від рускої родини, загріває шкаралушників, осьвідомлює несьвідомих, одушевляє апатичних. Се не пересада, ні, а треба лиш побачити, як то різні людці пригортають ся під крила веселої музи, що з руским словом і рускою пісню в устах голосним гомоном несє живий знак животности нашого народа. А заразом і Поляки, що приходять на представлєня вслухують ся нашу мову, нашу пісню, вчать ся єї цінити і долюблювати. І військові, що заходять часто-густо в наш театр, переконують ся, що той руский хлоп, якого бачуть дурним рекрутом в мундурі, як і сей, що бачуть єго в сьвятотнім уборі на сцені, мають свою мову, пісню і культуру — привикають бачити в нїм чоловіка, а не лишє «Kanonfutter». Ба, навіть і жид набирає респекту перед Русиним, коли бачить, що в місті руский театр «macht gute Geschäfte»...

Може бути, що те все, що ми тут наводимо є малозначне, нестійнє, але чиж навіть найліпша повість, або найкрасший образ, чи статуя осягнуть визначнійші і тривкійші успіхи? Чи взагалі можна більше жадати від штуки?

А коли наш театр сповняє ту свою місію, тож неслухний є закид, немов би він був за мало популярним. Але з другої сторони не мають рації домаганя иньших реформаторів, щоби наш театр поставити на європейску стопу.

(Далі буде.)

Безглядність москвофілів.

З якою заїлюстю виступають москвофіли при теперішних виборах, нехай послужить факт, який збув ся на зїзді делегатів трєх повітів в Бережанах дня 8. с. м. В справозданю з сих зборів пятнує «Галїчанїн» д-ра Могильницького, свого колишнього сторонника і попличника. Др. Могильницький стояв давнійше близше москвофільської партії, як народної. Доперва консолидація в Стрийщині зтягнула єго до народної роботи. «Галїчанїн», добачуючи в нїм свого сторонника, мав завєжди для него слова признаня і одушевлєня. Але коли тепер др. Могильницький, бачучи перфідию москвофілів, може тільки з почутя простої справедливости, виступив проти махінацій кліки, єго колишні приятелі кинули ся на него, як на дикого звіря. Звісно, ми не є прихильниками подвижника різних консолидацій проф. Романчука, але наводимо дотичний уступ «Галїчанїна» для зілюстрованя єго тактики, гідної поклонників нагайки:

«Предсїдателем бил избран о. Макоговьскій. Первий о. Билинкевич заявляєт, що руско-народная партія в Рогатинщині поставила кандидатуру о. Мацака, котрий однако отказиваетє от нея в пользу сов. В. Яворского, с чім соглашается і вся партія. О. Лепкій поддерживает выводы предбесідника за Яворским. На то забираєт голос др. Могильницькій і крикливим голосом роспливается над заслугами Романчука «нашого генерала, славного патріота і парламентариста», а окруживши себе нїсколькими селянами із Слободи і повишая чім раз більше голос, нападаєт на духовенство, будто оно само тільки стоїть за Яворским, «а народ, котрий будєт наставляти груди против колюб» хочєт оно отстранити і накинути єму свою волю. С піною у рта уже не кричит а ревет дальше Могильницькій: «ми не дамось, пора розійтись і стати до откритої борби с москвофилами», а он, пока жив, будєт вірен своїм убїждєням. Надлежащую отправу даєт єму о. дек. Стеткевич. «Як смієте ви — говорил он дрожащим от волненія голосом — нападати на духовенство і закидати нам, що ми не їдем і не ділаєм разом с народом? А с кїм же я старий в течєніи 43 лїт душпастирства трудился, як не є наро-

дом, як не в єго пользу? Я не народовець, но думаєтє, що я не надставлял моїх грудєй за народ? А ині оттолківаютє от нас народ только люди злої воли. Кто такіі Яворскій? Посмотритє на Сонч! А страшитє нас, що пойдитє без нас; хорошо, розойдемся, счастливой дороги!» — Могильницькій возражаєт, що он не хотїл оскорбити духовенства».

Справозданє, яке містить в собі ще дальші інвективи на др. Могильницького, кінчить ся ось якою заявою:

«Голосовати однако будут всеї на Яворского, только Могильницькому і о. Моссори свободно роспинатися за Романчуком. Г-ну Романчуку подобало би бити немножко больше благодарным в виду Яворского, котрому он во многом нравственно одолжен, а не пхатися єму в дорогу. Если же Могильницькій на свою руку так вислугуетєся Романчуку, то творит єму медвежю прислугу, ибо в работі Могильницького всеї тут видят интригу Романчука».

З політичного поля.

Задля афєри архієпископа Стадлера вчинило ся немало заколоту. Як звісно, він дістав уїмненє з цїсарської канцелярії з тої причини, що висказав прилюдно потребу злуки сєрбско-хорватских країв. Вказано тоді архієпископови Серава, щоби до політики не мішав ся. Небавом виїхав о. Стадлер до Риму, для зложеня голду Папі, а надїємо ся загально, що і голова Церкви виткнє архієпископови єго остєнтативне поведєнє. Тимчасом Папа прияв о. Стадлера дуже прихильно і се наробило багато злої крови в австрійских дипломатичних кругах. Отже Osservator Romano доносить, що Папа зовсім не мішає ся до внутрішних справ європейских держав, а прияв архієп. Стадлера як кожного єпископа, який зголошує ся до него на авдиєнцию. Мимо того лучат єю подію з близьким уступлєнем австро-угорского амбасадора при Ватикані ґр. Ревертера, яке вже має бути рішеню річєю. ґр. Ревертера числитє тепєр 74 лїт, а єго ставовиско підкопало се, що своїми впливами не зумів перешкодити сєрдєчному приятю сєраєвского архієпископа у св. Отця. До сєї справи причинила ся ще і друга, іменню що на авдиєнції великої тосканської княгині Папа римский розмовляв з нею про внутрішню-полїтичні відносини Австрії і висказав при тим сьвїї жалє з причини сумного стану нинїшної, внутрішньої ситуації. Се також дїткнуло немילו високі австрійські круги і вплинуло на рішенє зміни в дипломатичнім заступництві при Ватикані. Наслїдником ґр. Ревертера має стати, як вказують, шеф секції в міністерстві заграничних справ ґр. Вельзергаймб. Однак єго номінації може стати на перешкодї се, що єго жінка є протєстанткою.

Ватикан має тепєр дуже дразливу і немилу справу до полагодженя, іменню жаданє Литвинів, щоби завести для них литовский язык в літургії. Се жаданє виїшло з сєпаратистичних єстрємїнь, які проявляють ся між Литвинами проти Поляків, а найшло дуже ревну підпору у російского правительства. Прошенє Литвинів переказало правительство єпископам у Вильні і Ковні для узглядненя, а сї відповіли, що се належить виключно до Апостольської столиці, тож прошенє пішло туда, а пєтербургска дипломация підперла єго усильно. Ватикан не дав ще відповіді, але здаєсь она будє відмовною, бо хотїй для позисканя народів для католицкої церкви оставляє ся їм їх літургійний язык, то ще не було случая, щоби знесено латиньску літургїю там, де она вже від віків практикує ся. Але російське правительство старає ся витворити натиск на Ватикан тим, що відкликало своєю репрезєнтанта Чарикова, повіряючи єму ставовиско посла в Білгороді і видаї доси не має наміру післати своєю репрезєнтанта до Риму, доки не сповнять бажаня литовских католиків. Російська і литовска праса розвинула в тим напрямі агїтацию, а навіть появляють ся грозьби, що Литвини перейдуть на православіє, коли не одержать народної літургії.

Н О В И Н К И

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновлені передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають який-небудь залеглисти, о остаточне їх врівняне.

— Календар. В. неділю: гр.-кат. Покрови Пресв. Богородиці; рим.-кат. Калікста. — В по. неділок: гр.-кат. Кипріяна, Юстини; рим.-кат. Тереси. — Ві второк: гр.-кат. Діонизія; рим.-кат. Гала.

— Реколекції для духовенства під проводом о. Єремї Ломницького, ігумена в Краснопуці, заповіджені на дні 15—19. жовтня с. р. відложено задля непередвиджених причин на дні 22, 23, 24, 25 і 26. жовтня. Реколекції відбудуться в рускій духовній семінарії львівській. До численної участі в тих реколекціях, членів як і нечленів запрошає як найсердечніше Виділ тов. св. Ан. Павла. Кошт на особу обчислений за цілий час 5 зр.

— Загальні збори тов. св. Ан. Павла у Львові, заповіджені на 19. жовтня відбудуться з причин від Віділу незалежних дня 26. жовтня с. р. з слідуєчим порядком денним: 1) Отворене зборів дотеперішним головою товариства о. А. Туркевичем. 2) Вибір президії на час зборів. 3) Справоздання Віділу — секретаря о. Д. Дорожинського і скарбника о. М. Яцковського. 4) Вибір нового голови. 5) Вибір нового Віділу. 6) Внесення членів.

— Рускі путники до Риму, для узисканя там ювильного відпусту, виїздять зі Львова під проводом о. Алексїя Базюка дня 22. жовтня о 6. год. 50 мін. до Стрия. Там получать ся з учасниками подорожи зі сторін від Станиславова і Дрогобича.

— Товариство «Народна Гостинниця». Предметом підприємства сего товариства є: в містах, містечках, селах, місцях купелевих, відпустових і взагалі там, де покаже ся потреба: а) на власний рахунок набувати або винаймати у власнім заряді весті готелї, заїздні доми, кураційні доми, гостинниці і тим подібні заведення; б) уряджувати і на власний рахунок весті реставрації, каварні, шинярії і шинки; в) винаймати і виконувати право пропінанції; г) винаймати право побору податку і оплат консумційних враз з додатками від всяких намітків і споживчих артикулів. — З таким кругом діляня засновує ся стоваришене на основі закону з 9. цвітня 1873 на уділах з обмеженою порукою. Один уділ виносить 20 кор., вписове 2 кор. Кождому членови вільно мати більше уділів. — Товариство заряджує своїми фондами самостійно через: а) дирекцію, б) раду надзираючу і в) загальний збір. — Від уділів дістають члени дивіденду після осягненого чистого зиску. — Перший конституючий загальний збір відбуде ся дня 2. н. ст. надоліста о год. 2. з полудня, в льокалі товариства руских ремієнників «Зоря» у Львові. До такого підприємства треба капіталу і то значнійшого. Коли кожний у нас приступить бодай з одним або двома уділами, то буде досить капіталу на утворене головного підприємства у Львові і кількох філій на провінції і тим дамо почин до нового жерела зарібку своїм людям, котрі будуть працювати не на чужих, а самі для себе. — Гроші належить посилати на адресу «Народна Гостинниця» у Львові, ринок 36.

— Магістрат м. Львова оповіщує, що обовязані до загального ополченя (Landsturm) а мешкаючі у Львові мають золосити ся з своїм наппортом (Landsturm-Pass) або з документом увільненя з війська в магістраті, в речниці від 16. до включно 18. с. м. в годинах від 8. рано до 2. пополудни.

— В справі виборів з V. курії львівської. Президія магістрату розіслала до всіх власителїв домів у Львові формуляр, на яким має ся вписати імена всіх управнених до голосованя в V курії, щоби опісля можна зі сего зготовити точну листу виборців.

— Родинна Драма. Маніпуляційний практикант п. Ц. з Тернополя, був передше студентом гімназіяльним. Ще тоді полюбив пан у з доброї родини, а коли став дистарем, одружив ся і мав складати ієшиг на канцелїстоготу. Та нещасте хотїло, що п. Ц. ував при ієшигї. Вся надїя на лучшу будучність розвіяла ся, а п. Ц. напив ся луцоу отруї. Лікарська поміч мало доси вдїяла для уздоровленя молодого десперата, а неумолима смерть заглядає до єго хати.

— Перський шах в Галичині. Шах переїздив в суботу о 1. год. 18 мін. в полудне через Львів. Двірський поїзд, яким їхав перський володар, задержав ся у Львові всего 5 минут і відїхав до Підволочиска, де повітають шаха царска делегація і перський амбасадор з Петербурга. З Підволочиска їде шах через Росію прямо до Тегерану.

— З Хойниць. Загальну увагу звертають тепер на жиди Маврикія Левїого, якого увязнено в часі послїдньої судової розправи під закидом кривоприсяги. Левї переіслухоаний оноді слїдчим судією, виправ ся всякого знакомства

з Вїнтером, мимо того, що аж 12 свідків зізнало під присягою, що Левї особисто знав ся з замордованим.

«Westpreussische Volksblatt» заміщає оповіданє якогось візника, котрий віз рабіна Гамбургера з Хойниць до Члухова. По дорозі рабїн приказав стати і удав ся до ліса з завязаною пацкою, якої з поворотом вже не мав. За лісом — треба знати — находить ся озеро, в яким найде ю свого часу одну ногу. Тодї догадувано ся, що ся нога належить до утопленого в тим озері рыбака, але опісля найдено топельника і він мав обі нозі. Між населенєм Хойниць зросла надїя, що з увязненєм Левїого насїла пора, коли прояснить ся загадочне убїйство Вїнтера.

— До краківської «Nowoї Reform» доносять зі Львова, що на перший рік медицини львівського університету вписало ся всего 2 слухачів і 5 слухачок. Така вістка видавала ся нам просто неімовірною і справедливо підозрївали ми дописувателя «Reform-и», що він висвав єю вість з палца. Нинї дізнали ми ся в квестурі львівського університету, що на I. рік медицини вписало ся 28 слухачів і 1 слухачка.

— Удавана любов. Паниї Герміні Ф. з Відня, дончі вдовиці по рітмайстрї, приключила ся така пригора: Одного разу була она з своєю матірю в реставрації і там приступив до нїх урядник найвисшого трибуналу Йосиф Ш., познакомив ся з ними, а хоч був вдївцем, представив ся їм яко кавалер і вже на другий день зробив візиту, а третого дня заявив паниї своєю любові і матір просив о руку доньки. Урядникови і до того ще з найвисшого трибуналу годї було відмовити і відбули ся заручини. Незадовго мало відбути ся і весїле, але пан молодий, як то сказав був своїм наречений в чотири очи, мусїв насамперед залагодити ся з своїми вірителями. А що він заклинав ся, що єї любить, а навіть виставив їй пять заяв на письмі, що лиш єї одну любить на свїті і клиє ся Богом, що поведе єї під вінець, то молода дала єму потайком а відтак за відомостию матери свою спадщину по батькови, а до того ще й «позичила» поволи 18.000 кор. В 4 дні по послїдній позичці оженив ся Ш. з властителькою каменіці на Берлінгу. Мати панни зажадала тоді через адвоката, щоби віроломний наречений звернув вибрані хитрим способом гроші, бо в противнім случаю она зробить донесенє о обманьство і зведе є. Ш. не віддав грошей і справа тепер в судї, де ведуть ся доходженя. Коли президія найвисшого суду довідала ся о тїй справі, завела зараз дисциплїнарне слїдство, засуспендувала урядника і зробила донесенє до прокуратурї. Тодї п. Ш. зробив ще процес своїй давній наречений, запізвав єї перед суд з тим жаганєм, щоби суд сконстатував, що він паниї Герміні Ф. не винен нічого. Ту жалобу опирав він на тїй основі, що панна Ф. жадає якоїсь заплати, а то може захитати єго кредит. Отже в сїй справі вілбула ся судова розправа, але суд відкинув жаганє позовника і засудив єго на кошти процесу.

— Нестійність слави. Бідна, прогнана королева Мадагаскару мусїла оголосити в альжирскїй часописі «Le T'regime», що «не платить довгів своєї мадагаскарської служниці Марїї Рожи». Не мало — видко — наробила Рожа довгів, коли екс-королева вирекла ся єї.

— Сто лїт людского житя се в теперішних часах невзвичайна рідкість. Давнійше бувало, жили люди і по кількох лїт, та тепер чася змінили ся і обставини вкорочують пасмо житя чоловіка. Кожде покоління переходить два періоди великої смертльности. Умерают в великім числі немовлята. Опісля від 2.—15. року смертльність зменьшає ся, а від 15. року зростає чим раз більше. Коли надходить другий період? Статистика доказує, що він припадає межі 70. а 76. роком людского житя. Се найвисша точка переісчної тревалости людского організму. Без значної смертльности доживають люде в Прусах 70 1/2 лїт, в Італїї 72, в Англії 72 1/2, у Франції 73, а в Норвегїї припадає той період на 76 1/2. Наука доказала, що просвїта зменьшає смертність. Улучшенї санїтарні відносини виключають вже нинї богатї жиява смерти. Головно по містах смертльність зменьшає ся з кожним роком. Приміром в Прусах в остатних 20 роках смертльність упала о 18%. Такі самі вслїди бачимо зі статистики Франції і Англії. Дальше бачимо, що організм женщины є далеко відпорнійший як муцини. Зі статистики з Прус показуєсь, що муцини жиють переісочно 41 1/2 лїт, а женщины 45. Найдовше жиють в Німеччині: протестантскї пастори, учителї гімназіяльні і єльські і селяне-господарі. Найкоротше: лікарї, музиканти, промисловці, властитель готелїв, кельнери і друкарї.

— Воснні кошти. Урядове справозданє правительства Сполучених держав північної Америки вносили в долярах за час: від марца 1898 до червня 1898 50 мільон., — від липня 1898 до липня 1899 230 мільон., — від липня 1899 до 1900 109 мільон., — купно Филиппинских островів 20 мільон. — разом 415 мільонів.

— Борба о капелюхи веде ся вже від довшого часу між женщинами і муцинами вчаща-

ючими до театру. Один з директорів театру в Новім Йорку ужив льондонского способу, як кризвичати панї, щоби здїяли капелюхи в театрі: прибав на дверях театру анонс, заповідаючий, що женщины входячі до партерових крисел мають право заняти лише праву сторону, а муцини лїву. Перший ряд женщин був вдоволений, але дальший не конче, бо криси, пера і стяжки заслонували їм цілий вид. Слїдуєчого дня явили ся всі панї без капелюхів і дотепний директор позволив їм сидїти разом з муцинами.

— Наслїдки клевети. Перед судом присяжних в Моргунцї, в Німеччині, ставав сими днями якийсь народний учитель, котрому єго товариш по званию зруйнував ціле житє зробивши донос на него до суду. Тому учительови померла була перед 17 роками в тим селі, де він в Гесїї був учителем, єго жінка. Своїй сестрі, котра через цілий час недуги доглядала дуже щиро єго жінку, обїцяв він дати в дарунку конверзаційний лексикон і коли відбувала ся судова інвентура, він не подав того лексикона, а опісля зложив присягу на правду свого зізнаня. А треба ще сказати, що померша не лишила дітий. Один з єго товаришів учителїв зробив тоді донос до суду. Розпочала ся тяганина і протоколи о фальшиву присягу. Щоби позбути ся клопоту раз на завєгди утік бідачико до Америки. Чуючи свою невинність, подавав він кілька разів просьбу о застановленє процесу, але все надармо. Наконець затужив за краєм і постановив ставити ся добровільно перед судом і просив, щоби лиш єму вільно було сводїбно приїхати. Ту єго просьбу узгляднено і він сими днями ставав перед судом присяжних, котрий єго увільнив.

— 3 наукового Товариства ім. Шевченка. Наукова читальня при бібліотечі Товариства отворена що дня від год. 2—3 пополудни і в тим часі може кожний з неї користати. До дому вписичають ся книжки лише за кавцією. — Канцелярия товариства отворена від год. 9—1 рано, а від 3—6 пополудни. В недїлі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Телеграми.

Відень, 13. жовтня. Цїсар відїхав до Геделе на Угорщинї.

Відень, 13. жовтня. «Fremdenblatt» стверджує, що амбасадор Ревертєра перебуває тепер у Відні, і поки-що вертає назад до Риму на своє становиско.

Відень, 13. жовтня. Вибори до ради державної розпочинають ся властиво вже нинї, бо нинї відбувають ся правибори в Горішній Австриї, на другий тиждень в Тироли, а з кінцем с. м. в Чехах.

Оломонець, 13. жовтня. Кількох святичеників тутешньої диєцезї вислоло почесні телеграми до архієп. Стадлера і Штротсмаєра. Архієп. Кон заказав дальше висиланє подібних телеграм.

Відень, 13 жовтня. До «Pol. Corr.» доносять з Парижа, що після відомостей Temps-а з Тїєнціну, союзні війська приступають до борби з Боксерами і підпомагаючим їх китайскими війсками.

Прага, 13. жовтня. На засїданю ради міста ухвалено внесене Подлїпного, щоби вїзвати чеських послїв до піднесеня старань за як найкоршим скликанєм соїму.

Капштат, 13. жовтня. Булер вертає до Англії.

Берлин, 13. жовтня. Надїйшла тут не потвержена ще вість, що союзні війська здобули Паотїнгфу після завзятої борби.

Лондон, 13. жовтня. З Шангаю доносять, що часть американских війск цофнено з Пекїну до Манїлі, а половина японских війск уступила рівнож з Пекїну.

Лондон, 13. жовтня. З Вешингтону доносять дїєвники, що Лігунгчанг зажадав від ген Шафа звороту 278.000 долярів забраних американскими війсками при зниценю цїсарской скарбниці. Американське правительство правдоподобно не зверне, але зобовяже ся потрутити єю суму з відшкодованя, яке єму Китайці будуть мусїли заплатити.

Вуглі

до палєня і до промислових цілий достарчає до кожної стації в Галичині по знижєних цінах

2—5

Leon Gross

Krakau, Bruckeng Nr. 8.

Малий фейлстон.

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космака.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Дитино, довгі літа на тебе старала ся і працювала, аби тобі добре було. Цілою моєю журбою було приспособити тобі вигідне житє, аби ти не потребувала гарувати та журити ся як я. Тепер дав мені Пан Біг то щастє, що тобі трафляє ся жених, який тебе може вчинити щасливою — а ти єго не хочеш?

— Мамунцю, то було би моє нещастє!

— А ти просторіко, ще може скашеш, що я хочу твого нещастя?! Ані ти, дурна дівчино, не маєш розуму, ані твій батько, а я єго маю: за пана ад'юнкта підеш, — мусиш!

— Радше піду в сьвіт за-очи, як за него піду.

— То йди — таки зараз! — розкричала ся Свободова і скоро вибігла. — Зараз мені забирай ся з хати, бо ти скажу вигнати!

— Я йду сама, — сказала Маня придушеним голосом. Взяла хустку і пішла сходами в долину. Перед брамою станула хвилюку, немов би подумати, куди має іти. Вибрала дорогу до млина. Лиця єї горіли, очи сьвітили ся, а ціла стать була випрямована, як у муцини. Пішла скорим кроком попри млин до лісничівско-

го ставу. Долина була цуста і понура, лише тут там красіли осінні цвітки. В борі гудів осінний вітер звуком величезних органів.

Маня не виділа, не чула — сьпішила скоро, аж дійшла до греблі. Там усіла на лавочці під столітнім дубом, де ліпшими часами сідала було з Каролем, і гляділа перед себе на мале озеро. Навкруги зівялі вільхи і верби, а жовте листє пливало по воді. Вигляд в даль, з відки впливав потічок, був чарівний. Та далека країна — то самий пурпур, саме золото. По виблідлім синю небозводу літали хмарки, немов вандруючі на полудне бузьки. Хвилями подув вітер, розсіяв нагромаджене сухе листє і зашелестів в старих дубах. Маня сиділа довго непорушимо; відтак пішла, відв'язала лодку, відтнула від берега і веслувала по озері. Відложила весло, витягнула хусточку, закрила собі очи і гірко заплакала.

Плакала довго. Сонце вже западало, з озера виступала холодна, забійча мрака, вітер скочив і плакав навкруги по лісови. — Маня ще не рушала ся. Нараз розлягнув ся в лісі вистрів з пушки і збудув єї. Маня здригнула ся і оглянула ся навкруги. В лісі було вже шаро. В ногах почувала зимно. Взяла весло, причалила до греблі, привязала лодку і пустила ся скорим кроком лісом до Чежина. Коли прийшла на прихід, було вже по вечірній молитві. Задзвонила. Дівчина відчинила.

— Господи Боже, панна Маня!

— Пан-отець ще не спить?

— Не спить! прошу, тепер вечеряє.

Маня увійшла.

— Здорова була дитино, — привитав старушок. — А чому так пізно?

— Прийшла просити о нічліг.

— Нічліг?

— Так, пан-отче. Завтра іду до міста гледіти служби. Мама мене вигнала. — І маня оповіла пан-отцеві всею подрібно, немов при сповіді.

Сьвященик вислухав уважно, а коли скінчила, покругив головою і сказав: — Щож та то скаже?

Маня зблідла.

— Видиш, видиш, ти ще не позбула ся цілком своєї горячки. Мама зблудила — але тепер певно того жалув. Знаєш єї, яка вона скоро. Тепер, серденько, треба зле направити і йти до дому.

— Я бою ся, — шепнула Маня.

Сьвященик глянув на годинник: — Маємо сему годину; но, піду з тобою. Тереса! — закликав, — принеси мені плащ і малу ліхтарку.

Одяг ся, наложив теплу шапку на голову, засьвітив сьвічку і пішли.

— Найдальше за годину буду дома, — сказав служниці. — Уважайте і не відходіть.

(Далі буде).

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх **трех** епархій, обезпечая будинки, урядженє домашне, скот, господарські зв'язи, збіже в зерні і солі, єсно в стогах і будинках **протиw шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днєм 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	"	—	"	
" спеціальна	1.684	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	}
" емеритальний	18.166	"	60	"	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень корисні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року випосили виплачені **шкоди 1,669,565 кор.** 38 сот. Поліси «Дністра» приймає **Банк красвий і Каса ошадности** у Львові, Коломиї, Самбрі, Долині, Сьвятині, Городенці, Теревовлі і Залішках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністер» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкорисніші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі. **Зголошеня** о уділенє агенцій в окрестностях, **де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.** «Дністер» виплатив агентам по кенець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

К. СОЛИК

передше **МРОЗІНЬСКИЙ**

у Львові ул. Собіского ч. 7.

поручає всілякі роди **ФУТЕР.**

Футра до подорожи, мужескі і жіночі нагортки найновійших фасонів, Ротонди, Сака, Дольманьки, Катанки, Колніри, Боа, Зарукавки, Шапочки дамські, Шапки мужескі, Шкіри всякого рода, поодинокі і гуртом як також, **Верхи** готові до мужеских і жіночих футер.

Матері найновійші на верхи в найбільшім виборі.

Рівнож приймає на літо футра до переховку.

Ціни умірковані і низькі.

Товариство взаїмного кредиту
„ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна через «Дністер» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбинацій.

Згадає Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4% .

— Уділ членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністрѣ».

Інформації уділяє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичне заведене ритовниче малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток кавчукових і великий вибір кавчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч антики Вл. Миколая).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки кавчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, блясі та полотні. Всілякі лікерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди ляні з ріжних металів, таблиці нагородні і назви улиц, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камініях, печатки, штанди, відзнаки, букви, монограми, герби і гужики до упряжи та ліберні. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нумератори і стемплі на датум. Обцяги до пльомб, шаблони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко!

